

**JA SOM
S TEBOU PO
VŠETKY DNI**

**SVETOVÝ DEŇ
STARÝCH
RODIČOV
A SENIOROV**

#IAMWITHYOUALWAYS

Prvý svetový deň

Starých rodičov a seniorov

Slová pápeža Františka

Je strašné vidieť vyradených starých ľudí, je to ohavná vec, je to hriech! Netrúfame si povedať to otvorene, ale robí sa to! V tomto navyknutí si na kultúru skartovania je niečo podlé. (Generálna audiencia, 4. marca 2015)

Budúcnosť - a to nie je prehnané - bude v dialógu medzi mladými a starými. Ak starí rodičia nebudú viesť dialóg s vnúčatami, nebude budúcnosť. (Členom národného združenia starších pracovníkov, 19. decembra 2019)

Mal som tú milosť vyrastať v rodine, kde sa viera žila jednoduchým a konkrétnym spôsobom, ale predovšetkým to bola moja stará mama, otcova matka, ktorá poznačila moju cestu viery. Bola to žena, ktorá nám vysvetľovala, hovorila nám o Ježišovi, učila nás katechizmus. Vždy si pamätám, že na Veľký piatok nás večer brávala na procesiu so sviečkami a na konci tejto procesie prichádzal "ležiaci Kristus" a babička nás - nás deti - nútila kľaknúť si a hovorila nám: "Pozrite, je mŕtvy, ale zajtra vstane." Prvé kresťanské ohlasovanie som dostal práve od tejto ženy, od svojej babičky! Je to nádhera! Prvé oznámenie doma, s rodinou! A to ma núti myslieť na lásku mnohých matiek a starých mám pri odovzdávaní viery. Práve oni odovzdávajú vieru. Stávalo sa to aj v prvotnej Cirkvi, pretože svätý Pavol povedal Timotejovi: "Pamätám na vieru tvojej matky a starej matky" (porov. 2 Tim 1, 5). Všetky matky, ktoré sú tu, všetky staré mamy, myslite na to! Odovzdávajte vieru. Pretože Boh vedľa nás stavia ľudí, ktorí nám pomáhajú na našej ceste viery. Vieru nenájdeme v abstraktnej podobe, nie! Vždy je to človek, ktorý káže, ktorý nám hovorí, kto je Ježiš, ktorý nám odovzdáva vieru, ktorý nám dáva prvú zvesť. A tak to bola moja prvá skúsenosť s vierou. (Porov. Svätodušná vigília, 18. mája 2013)

Pri pohľade na rodinné prostredie by som chcel zdôrazniť jednu vec: dnes, na sviatok svätých Joachima a Anny, v Brazílii, ako aj v iných krajinách, slávime sviatok starých rodičov. Aké dôležité sú v živote rodiny, aby sprostredkovali to dedičstvo ľudskosti a viery, ktoré je nevyhnutné pre každú spoločnosť! A aké dôležité je stretnutie a dialóg medzi generáciami, najmä v rámci rodiny. Dokument z Aparecidy nám to pripomína: "Deti a starší ľudia budujú budúcnosť národov; deti preto, lebo nesú dejiny dopredu, starší ľudia preto, lebo odovzdávajú skúsenosti a múdrosť svojho života" (č. 447). Tento vzťah, tento dialóg medzi generáciami je poklad, ktorý treba zachovať a rozvíjať! V tento deň mládeže chcú mladí ľudia pozdraviť svojich starých rodičov. Vítajú ich s veľkou láskou. Starí rodičia. Pozdravíme našich starých rodičov. Oni, mladí ľudia, s veľkou láskou pozdravujú svojich starých rodičov a ďakujú im za svedectvo múdrosti, ktoré nám neustále ponúkajú. (Porov. Anjel Pána, Rio de Janeiro 26. júla 2013)

Nádej a budúcnosť predpokladajú pamäť. Spomienka na našich starších ľuďoch je oporou pre napredovanie. Budúcnosť spoločnosti, konkrétne talianskej spoločnosti, je zakorenená v starších a mladých ľuďoch: v tých druhých, pretože majú silu a vek, aby niesli dejiny vpred, a v tých tretích, pretože sú živou pamäťou. Ľud, ktorý sa nestará o starších ľudí, deti a mládež, nemá budúcnosť, pretože zle zaobchádza s pamäťou a sľubmi. (Porov. Posolstvo účastníkom 47. Sociálneho týždňa talianskych katolíkov, 11. septembra 2013)

No opýtam sa vás: Počúvate starých rodičov? Máte srdce otvorené pre pamäť, ktorú nám starí rodičia odovzdávajú? Starí rodičia sú totiž múdrosťou rodiny, sú múdrosťou národa. A taký národ, ktorý nepočúva starých rodičov, je národ, ktorý umiera! Počúvajme starých rodičov! Mária a Jozef sú rodinou posvätenou prítomnosťou Ježiša, ktorý je naplnením všetkých prísľubov. Každá rodina, ako tá Nazaretská, je včlenená do dejín svojho ľudu a nemôže existovať bez predchádzajúcich generácií. A preto tu dnes máme starých rodičov. Starých rodičov a deti. Deti sa učia od starých rodičov, od predchádzajúcej generácie." (Porov. Príhovor účastníkom Púte rodín v rámci Roku viery, 26. októbra 2013)

Pamäť našich predkov nás vedie k napodobňovaniu viery. Je to pravda, niekedy je staroba trochu škaredá kvôli chorobám, ktoré prináša. Ale múdrosť, ktorú majú naši starí rodičia, je dedičstvo, ktoré musíme dostať. Ľudia, ktorí nestrážia svojich starých rodičov, nevážia si svojich

starých rodičov, nemajú budúcnosť, pretože stratili pamäť. Eleazar, tvárou v tvár mučenictvu, si uvedomuje zodpovednosť, ktorú má voči mladým. Myslel na Boha, ale aj na mladých ľudí: "Musím dať mladým ľuďom príklad dôslednosť až do konca". (Porov. Homília z Domu sv. Marty, Vatikán 19. novembra 2013)

Seniori prispievajú pamäťou a múdrosťou skúsenosti, ktorá pozýva hlúpo neopakovať tie isté chyby z minulosti. Mladí nás zasa volajú, aby sme prebudili a posilnili nádej, pretože v sebe nesú nové tendencie ľudstva a otvárajú nás pre budúcnosť takým spôsobom, že nezostávame zakotvení v nostalgii štruktúr a zvykov, ktoré v dnešnom svete už nemajú v sebe život. (Porov. Apoštolská exhortácia Evangelii Gaudium, 24. novembra 2013)

Svedectvo rodiny sa stáva kľúčovým pred celou spoločnosťou pri opätovnom potvrdení významu staršieho človeka ako subjektu spoločenstva, ktorý má svoje vlastné poslanie a len zdanlivo prijíma bez toho, aby niečo ponúkal. "Vždy, keď sa snažíme v súčasnej realite čítať znamenia času, je vhodné počúvať mladých a starších. Obe sú nádejou národov. Starší ľudia prinášajú pamäť a múdrosť skúseností, ktorá nás vyzýva, aby sme hlúpo neopakovali tie isté chyby z minulosti." Spoločnosť je skutočne ústretová voči životu, keď uznáva, že je vzácny aj v starobe, v postihnutí, v ťažkej chorobe a dokonca aj vtedy, keď vyhasína; keď učí, že povolanie k ľudskému naplneniu nevyklučuje utrpenie, ba učí vidieť v chorom a trpiacom človeku dar pre celé spoločenstvo, prítomnosť, ktorá vyzýva k solidarite a zodpovednosti. Toto je evanjelium života, ktoré ste povolání šíriť prostredníctvom svojej vedeckej a odbornej spôsobilosti a podporovaní milosťou. (Porov. Posolstvo účastníkom valného zhromaždenia Pápežskej akadémie pre život, Vatikán 19. februára 2014)

Rozhodujúce je stretnutie mladých ľudí so starými rodičmi. Niektorí biskupi z krajín, ktoré sú v kríze a kde je veľká nezamestnanosť mladých ľudí, mi povedali, že súčasťou riešenia pre mladých ľudí je, že ich podporujú starí rodičia. Vracajú sa za svojimi starými rodičmi, ich starí rodičia majú dôchodok, takže odchádzajú z domova dôchodcov, vracajú sa k svojim rodinám a okrem toho si prinášajú spomienky, toto stretnutie. (Porov. Príhovor členom Pápežskej komisie pre Latinskú Ameriku, 28. február 2014)

Staroba je osobitným spôsobom časom milosti, v ktorom Pán obnovuje svoje volanie k nám: volá nás, aby sme zachovávali a odovzdávali vieru, volá nás, aby sme sa modlili, najmä aby sme sa prihovárali; volá nás, aby sme boli nablízku tým, ktorí to potrebujú... Starší ľudia, starí rodičia majú schopnosť pochopiť najťažšie situácie: veľkú schopnosť! A keď sa modlia za tieto situácie, ich modlitba je silná, je mocná! (Porov. Stretnutie so staršími ľuďmi, Vatikán 28. september 2014)

Nesmú existovať inštitúcie, kde starší ľudia žijú zabudnutí, akoby skrytí, zanedbaní. Mám blízko k mnohým starším ľuďom, ktorí žijú v týchto zariadeniach, a s vďačnosťou myslím na tých, ktorí ich navštevujú a starajú sa o nich. (Porov. Stretnutie so staršími ľuďmi, Vatikán 28. september 2014)

V cirkevnej tradícii máme bohatý zdroj múdrosti, ktorá vždy podporovala kultúru blízkosti k seniorom, ochotu k prívetivému a solidárnemu sprevádzaniu v tejto finálnej časti života. Táto tradícia je zakorenená vo Svätom písme, ako to potvrdzujú napríklad tieto slová Knihy Sirachovho syna: «Nepohrdaj tým, čo rozprávajú múdri starci, ale máš sa zapodievať ich múdrymi výrokmi, lebo od nich sa naučíš rozlišovaniu aj ako sa zachovať v núdzi» (porov. Sir 8,9-10).

Cirkev sa nemôže a nechce pripodobňovať mentalite necitlivosti, a ešte menej ľahostajnosti a opovrhovania vo vzťahu k starobe. Musíme opäť prebudiť kolektívny zmysel vďačnosti, uznania, pohostinnosti, ktoré umožnia seniorovi, aby sa cítil ako živá súčasť svojho spoločenstva.

Seniori sú muži a ženy, otcovia a matky, ktorí boli pred nami na tej istej našej ceste, v tom istom našom dome, v našom každodennom zápase o dôstojný život. Sú mužmi a ženami, od ktorých sme mnoho dostali. Starý človek nie je cudzinec. Starý človek, to sme my: skôr či neskôr, ale nevyhnutne, i keď sa tým nezaobráame. A ak sa my nenaučíme dobre zaobchádzať so seniormi, tak isto sa bude zaobchádzať s nami.

Všetci seniori sme trochu krehkí. Niektorí sú však osobitne slabí, mnohí sú sami a poznačení chorobou. Niektorí sú závislí na nevyhnutnej starostlivosti a na pozornosti iných. Urobíme z tohto dôvodu krok späť? Ponecháme ich napospas ich osudu? Spoločnosť bez blízkosti, z ktorej sa vytráca veľkodušnosť a nezištná láskavosť, a to aj k cudzím ľuďom, je spoločnosťou zvrátenou. Cirkev vo vernosti Božiemu slovu nemôže tolerovať tieto degenerácie. Také kresťanské spoločenstvo, v ktorom by blízkosť a nezištnosť už neboli považované za nevyhnutné, by spolu s nimi stratila svoju dušu. Kde niet úcty k starým ľuďom, tam niet budúcnosti pre mladých. (Porov. Generálna audiencia, Vatikán 4. marec 2015)

Pán nás nikdy nevyraďuje. Volá nás, aby sme ho nasledovali v každom veku, a aj staroba v sebe nesie milosť a poslanie, pravé Pánovo povolanie. Staroba je povolaním. Nie je to ešte moment «stiahnuť veslá do člna». Toto obdobie života sa odlišuje od predošlých, o tom niet pochyb; mali by sme ho aj my sami tak trochu objaviť, pretože naše spoločnosti nie sú duchovne ani morálne pripravené na to, aby dali tomuto momentu života jeho plný význam. Predtým skutočne nebolo bežné mať k dispozícii toľko času; dnes je to oveľa viac. A aj kresťanská spiritualita bola tak trochu zaskočená, treba teda načrtnúť spiritualitu seniorov. Avšak vďaka Bohu nechýbajú svedectvá svätých mužov a žien, seniorov! (Porov. Generálna audiencia, Vatikán 11. marec 2015)

Drahí starí rodičia, drahí seniori, kráčajme v línii týchto výnimočných starcov! Staňme sa aj my tak trochu básnikmi v modlitbe: s chuťou hľadajme vlastné slová, znovu si osvojme tie, ktoré nás učí Božie slovo. Modlitba starých rodičov a seniorov je veľký dar pre Cirkev! Modlitba starých rodičov a seniorov je darom pre Cirkev, je bohatstvom! Je mocnou injekciou múdrosti aj pre celé ľudské spoločenstvo, najmä pre to, ktoré je príliš zamestnané, priveľmi zaneprázdnené a príliš roztržité. Niektorí predsa musia aj im vyspievať Božie znamenia, ohlasovať Božie znamenia a modliť sa za nich!

Pozrime sa na Benedikta XVI., ktorý sa rozhodol stráviť v modlitbe a načúvaní Božiemu slovu poslednú etapu svojho života! Je to nádherné! Jeden veľký veriaci minulého storočia z pravoslávnej tradície, Olivier Clément, hovorieval: «Civilizácia, v ktorej niet modlitby, je civilizáciou, kde staroba už nemá zmysel. A to je desivé, my potrebujeme predovšetkým seniorov, ktorí sa modlia, pretože staroba nám je daná pre toto.» Potrebujeme seniorov, ktorí sa modlia, pretože staroba je nám daná práve na to. Modlitba seniorov je nádherná skutočnosť. (Porov. Generálna audiencia, Vatikán 11. marec 2015)

Starí rodičia sú veľkými zabudnutými rodičmi tejto doby. Teraz o niečo menej, tu v Taliansku, pretože keďže nemajú prácu a majú dôchodok, spomínajú na svojich starých rodičov! Ale starí rodičia sú tí veľkí zabudnutí. A starí rodičia sú pamäťou rodiny, pamäťou krajiny, pamäťou viery, pretože práve oni nám ju dávajú. Starí rodičia. A ja sa vás pýtam: rozprávate sa so svojimi starými rodičmi? [Odpovedajú: "Áno!"]. Pýtate sa starých rodičov: "Dedko, babka, ako to bolo? Ako to robíte? Čo ste urobili?" Urob to, urob to! Pretože starí rodičia sú zdrojom múdrosti, pretože majú pamäť života, pamäť viery, pamäť napätia, pamäť konfliktov... A sú dobrí, starí rodičia! Veľmi rada sa rozprávam so starými rodičmi. Poviem vám jednu anekdotu. Minule som na námestí počas jednej zo stredajších audiencií jazdil v "papamobile" a videl som tam starú babičku: bolo vidieť, že je stará!

Ale oči jej žiarili radosťou. Zastavil som papamobil a vystúpil som. A ja som ju išiel pozdraviť. A usmievala sa. "Povedz mi, babka, koľko máš rokov?" - "92!" - "Ach, dobre, bravo! Radostné! Ale dajte mi recept, ako sa dostať k takejto hodnote 92." A ona povedala: "Vieš, ja jem ravioly!". A potom dodala: "A vyrábam si ich sama!". Ale to je len anekdota, ktorá vám chce povedať, že stretnutie so starými rodičmi je vždy prekvapením. Starí rodičia nás vždy prekvapia: vedia nás vypočuť, majú trpezlivosť! Hovoríme o troch generáciách, minimálne o troch. A aj keď starí rodičia žijú doma, veľmi pomáhajú riešiť napätie, ktoré je v rodine bežné. Nezabudnite na svojich starých rodičov. (Porov. Stretnutie s Eucharistickým hnutím mládeže, 7. august 2015)

191. „Neodožeň ma v čase staroby, neopuť ma, keď mi sily ochabnú“ (Ž 71, 9). To je výkrik starého človeka, ktorý sa bojí zabudnutia a opovrhnutia. Tak ako nás Boh pozýva, aby sme boli jeho nástrojmi na vypočutie prosby chudobných, očakáva od nás, že budeme počúvať volanie starých. Je to výzva pre rodiny a spoločenstvá, lebo „Cirkev sa nemôže a nechce prispôbiť mentalite netrpezlivosti, o to menej ľahostajnosti a opovrhnutia starobou. Musíme prebúdzat spoločný zmysel pre vďačnosť, ocenenie, pohostinnosť, ktoré starému človeku umožnia, aby sa cítil ako živá súčasť svojho spoločenstva. Starí ľudia sú muži a ženy, otcovia a matky, ktorí tu boli pred nami na našej ceste, v našom dome, v našom každodennom zápase o dôstojný život“. Preto „tak veľmi si želám Cirkev, ktorá je výzvou pre kultúru skartovania – prostredníctvom prekypujúcej radosti z nového objatia medzi mladými a starými!“

192. Svätý Ján Pavol II. nás pozval, aby sme boli pozorní na miesto starého človeka v rodine, pretože existujú kultúry, kde „v dôsledku zmäteného priemyselného rozvoja a urbanizácie vznikli a stále vznikajú neprípustné formy vyhostovania starých ľudí“. Starí ľudia pomáhajú vnímať „kontinuitu generácií“ – prostredníctvom svojej „charizmy zošívaj trhliny“. Často sú to práve starí rodičia, ktorí zaručujú prenos veľkých hodnôt na vnúčence, a „mnohí ľudia môžu povedať, že práve starým rodičom vďačia za svoje uvedenie do kresťanského života“. Ich slová, ich pohľadania, ich samotná prítomnosť pomáhajú deťom spoznať, že dejiny nezačínajú nimi, ale že sú dedičmi dlhej cesty a že treba mať úctu k zázemiu, ktoré nás predchádza. Tí, ktorí prerušujú putá s dejinami, budú mať ťažkosti vytvoriť stabilné vzťahy a uznať, že nie sú pánmi skutočnosti. Teda, „pozornosť voči starým má v spoločnosti veľký význam. Venuje spoločnosť starým ľuďom pozornosť? Je v nej pre starých miesto? Táto civilizácia bude napredovať, len ak dokáže rešpektovať múdrosť a rozumnosť starých“.

193. Nedostatok historickej pamäti je vážnou poruchou našej spoločnosti. Je to nezrelá mentalita presvedčenia, že „to už je za nami“. Poznať a vedieť zaujať stanovisko voči minulým udalostiam je jedinou možnosťou, ako budovať budúcnosť, ktorá má zmysel. Nemožno vyučovať bez pamäti: „Len

sa rozpomeňte na prvé dni“ (Hebr 10, 32). Rozprávania starých ľudí sú veľmi osožné pre deti a mládež, pretože vytvárajú spojenie s prežitou históriou – tak v rodine, ako aj vo štvrti a v krajine. Rodina bez rešpektu a starostlivosti o starých rodičov, ktorí sú jej živou pamäťou, je dezintegrovaná; naopak, rodina, ktorá pamätá, je rodinou, ktorá má budúcnosť. A tak „spoločnosť, v ktorej pre starých niet miesta alebo sú skartovaní, lebo robia problémy – taká spoločnosť v sebe nesie vírus smrti“, pretože „sa vytrhá z vlastných koreňov“. Súčasný jav, že ľudia sa cítia ako siroty – v zmysle diskontinuity, vykorenenia a zrútenia istôt, ktoré dávajú formu životu – nás vyzýva, aby sme z našich rodín urobili miesto, kde sa deti môžu zakoreniť do pôdy spoločnej histórie. (Porov. Apoštolská exhortácia Amoris Laetitia, 19. marec 2016)

Chceš byť nádejou do budúcnosti alebo nie? [Áno!] Si si istý? [Áno!] Potom za dvoch podmienok! ... Nie, nemusíte platiť vstupné, nie, nie. Prvou podmienkou je mať pamäť. Kladiem si otázky, odkiaľ pochádzam: spomienka na mojich ľudí, spomienka na moju rodinu, spomienka na celú moju históriu. Svedectvo druhého dobrovoľníka bolo plné pamäte, plné pamäte! Spomienka na absolvovanú cestu, spomienka na to, čo som dostal od dospelých. Mladý muž bez pamäti nemôže byť nádejou do budúcnosti! To je jasné? [Áno!]

„Otče, a ako môžem mať pamäť?“. Porozprávajte sa s rodičmi, porozprávajte sa s dospelými. Predovšetkým sa porozprávajte so starými rodičmi. To je jasné? Takým spôsobom, že ak chcete byť nádejou do budúcnosti, musíte pochodeň dostať od svojho starého otca a starej mamy.

Sľubujete mi, že sa budete viac rozprávať so svojimi starými rodičmi, aby ste pripravili Panamu? [Áno!] A ak už starí rodičia odišli do neba, budete hovoriť so staršími [Áno!] A pýtať sa ich? Spýtaš sa ich? [Áno!] Spýtajte sa ich. Sú múdrosťou národa. (Porov. Stretnutie s dobrovoľníkmi SDM 2016, Krakov 31. júl 2016)

Aj starí rodičia môžu byť priatelia. Poznám chlapcov a dievčatá, ktorí sa vedľa lepšie rozprávať so starými rodičmi ako s rodičmi. Pretože sa cítia byť viac priateľmi, viac pochopení svojimi starými rodičmi... Ale počul som niekoho povedať: "Rozprávať sa so starými rodičmi je nuda! Starí rodičia sú stará novinka, nie sú dobrí." Je to pravda? Nie! Dám vám radu: rozprávajte sa so svojimi starými rodičmi, pýtajte sa ich otázky. Starí rodičia sú pamäťou života, sú múdrosťou života. Porozprávajte sa so svojimi starými rodičmi. (Porov. Pastoračná návšteva rímskej farnosti Santa Maria v Setteville, 15. januára 2017)

Videli sme, že Magnifikat vychádza z Máriinho srdca vo chvíli, keď sa stretáva so svojou staršou sesternicou Alžbetou. Alžbeta svojou vierou, ostrým pohľadom a slovami pomáha Panne

Márii lepšie pochopiť veľkosť Božieho pôsobenia v nej, poslania, ktoré jej zveril. A vy, uvedomujete si, akým výnimočným zdrojom bohatstva je stretnutie medzi mladými a starými? Akú dôležitosť pripisujete starším ľuďom, starým rodičom? Právom túžite "vzlietnuť", v srdci nosíte toľko snov, ale potrebujete múdrosť a víziu starších. Keď roztiahnete krídla do vetra, je dôležité, aby ste objavili svoje korene a prevzali štafetu od tých, ktorí tu boli pred vami. Ak chcete budovať budúcnosť, ktorá má zmysel, musíte poznať minulé udalosti a zaujať k nim postoj. Vy mladí máte silu, starší majú pamäť a múdrosť. Tak ako Mária s Alžbetou, obráťte svoj pohľad na starších ľudí, na svojich starých rodičov. Povedia vám veci, ktoré nadchnú vašu myseľ a pohnú vašim srdcom. (Porov. Posolstvo k XXXII. Svetovému dňu mládeže, Vatikán 27. február 2017)

Dnes život žiada mladých ľudí o poslanie, Cirkev ich žiada o poslanie a ja by som vám chcel dať toto poslanie: vrátiť sa a hovoriť so svojimi starými rodičmi. Dnes viac ako kedykoľvek predtým potrebujeme tento most, tento dialóg medzi starými rodičmi a mladými, medzi starými a mladými. Prorok Joel nám v 3. kapitole, 2. verši, hovorí toto ako proroctvo: "Starí budú mať sny, budú snívať a mladí budú prorokovať", to znamená, že budú prinášať konkrétne veci s proroctvami. Toto je úloha, ktorú vám dávam v mene Cirkvi: hovoriť k starším ľuďom. "Ale je to nudné..., stále hovoria to isté...". Nie. Počúvajte starého muža. Rozprávajte sa, pýtajte sa. Nechajte ich snívať a z týchto snov vás vyvedte vpred, aby ste prorokovali a toto proroctvo konkretizovali. Toto je vaše dnešné poslanie, toto je poslanie, ktoré od vás dnes Cirkev žiada. (Porov. Modlitebná vigília v rámci prípravy na XXXII. SDM, Rím 8. apríl 2017)

Nie sme geronti: sme starí rodičia. A ak to necítíme, musíme prosiť o milosť, aby sme to cítili. Starých rodičov, na ktorých sa naše vnúčatá tešia. Starí rodičia, ktorí im musia dať zmysel života s našimi skúsenosťami. Starí rodičia, ktorí nie sú uzavretí v melanchólii našich dejín, ale sú otvorení, aby to dali. A pre nás sa toto "vstať, pozrieť sa, dúfať" nazýva "snívanie". Sme starí rodičia, ktorí sú povolani snívať a odovzdať svoj sen dnešnej mládeži: potrebujú ho. Pretože z našich snov si vezmú silu prorokovať a plniť svoju úlohu.

Pripomínam si úryvok z Lukášovho evanjelia (2, 21-38): Simeon a Anna: dvaja starí rodičia, ale akú veľkú schopnosť snívať mali títo dvaja! A oni rozprávali celý ten sen, svätému Jozefovi, Panne Márii, ľuďom... A Anna chodila rozprávať sem a tam a hovorila: "To je on! To je on!" a rozpovedala sen svojho života. A to je to, čo od nás dnes Pán žiada: aby sme boli starými rodičmi. Aby sme mali vitalitu, ktorú môžeme dať mladým ľuďom, pretože mladí ľudia ju od nás očakávajú; aby sme sa

neuzatvárali, aby sme dali zo seba to najlepšie: čakajú na naše skúsenosti, na naše pozitívne sny, aby pokračovali v proroctve a v práci.

Prosím Pána za nás všetkých, aby nám dal túto milosť. Aj pre tých, ktorí sa ešte nestali starými rodičmi: Poďme sa pozrieť na predsedu [biskupov] Brazílie, je to mladý muž, ale prídete! Milosť byť starými rodičmi, milosť snívať a dať tento sen našim mladým ľuďom: potrebujú ho. (Porov. Homília, Svätá omša pri príležitosti 25. výročia Biskupskej vysviacky Svätého Otca, 27. júna 2017)

Vnútorňý postoj, ktorý spočíva v prijímaní dedičstva, jeho rozvíjaní a odovzdávaní: to je apoštolský duch presbytéria. Nech mladí ľudia vedia, že svet nezačína od nich, že musia hľadať korene, musia hľadať historické, náboženské korene... Nech tieto korene rastú a odovzdávajú ovocie. Učte mladých, aby sa nedali vykoreniť, učte ich rozprávať sa so staršími. Keď som sem [na arcibiskupstvo] prišiel, boli tu seminaristi zo strednej školy. Mal som sa ich spýtať dve otázky, en passant, ale položil som len jednu, tú prvú, najprirodzenejšiu: "Hráte futbal?" Všetci: "Áno!" Druhá otázka znela: "Navštevujete starých rodičov, starších kňazov? Počúť príbehy o ich živote, o ich apoštoláte?". Formátori seminárov musia vychovávať mladých seminaristov, aby počúvali starých kňazov: tam sú korene, tam je múdrosť Cirkvi. (Porov. Stretnutie s bangladéškymi biskupmi, Dháka 1. december 2017)

Vy ste uhlíky, uhlíky sveta pod popolom: pod ťažkosťami, pod vojnami sú tieto uhlíky, uhlíky viery, uhlíky nádeje, uhlíky skrytej radosti. Prosím, zachovajte uhlíky, ktoré máte vo svojom srdci, spolu so svojim svedectvom. Nech sú problémy, ktoré sú, nech sú problémy, ktoré prídu, ale buďte si vedomí, že mám poslanie vo svete a v Cirkvi: niešť ďalej ten skrytý oheň, oheň života. Pretože váš život nebol zbytočný: bol ohňom, ohňom, dával teplo, robil veľa vecí. Oheň však nakoniec zhasne a zostanú len uhlíky. Nezabúdajte na to: vy ste uhlíky sveta, uhlíky Cirkvi, ktoré udržujú oheň. (Porov. Stretnutie so staršími a chorými, Rím, 25. február 2018)

Spoločnosť – a teraz dobre počúvajte – taká spoločnosť, ktorá si neváži starých rodičov je spoločnosťou bez budúcnosti. Cirkev, ktorej neleží na srdci spojenectvo medzi generáciami, skončí, lebo jej bude chýbať to, na čom skutočne záleží, láska. Naši starí rodičia nás učia, aký význam má manželská a rodičovská láska. Oni sami vyrástli v rodine a zažili lásku, ktorá je medzi synmi a dcérami, bratmi a sestrami. Práve preto tvoria pokladnicu skúseností a múdrosti pre nové

generácie. Je veľkou chybou nepýtať sa starých rodičov na ich zážitky či myslieť si, že rozprávanie sa s nimi je stratou času. (Porov. Príhovor Svätého Otca na Festivale rodiny v Dubline, 25. august 2018)

Hovorte so staršími, hovorte so starými rodičmi: oni sú koreňmi, koreňmi vašej konkrétosti, koreňmi vášho rastu, kvitnutia a plodenia. Pamätajte: ak je strom sám, neprinesie ovocie. Všetko, čo strom má a čo kvitne, pochádza z toho, čo je pochované. Tento výraz je od básnika, nie je môj. Ale je to pravda. Pripútajte sa ku koreňom, ale nezostávajú tam. Vezmite korene a neste ich ďalej, aby prinášali ovocie, a aj vy sa stanete koreňmi pre iných. Nezabudnite na obrázok s dedkom. Rozprávajte sa so starými rodičmi, so starými ľuďmi, a to vás urobí šťastnými. (Porov. Stretnutie mladých ľudí so Svätým Otcem a synodálnymi otcami, Vatikán, 6. október 2018)

"Čo by ste ako starý otec povedali mladým ľuďom, ktorí chcú mať v živote sebadôveru, ktorí si chcú vybudovať budúcnosť podľa svojich snov?" To je otázka. Skvelá práca, ktorú ste odvedli s týmito rozhovormi! Je to krásny zážitok, na ktorý nikdy nezabudnete! Krásny zážitok.

Posledné slovo patrí mne: "žiť podľa svojich snov". Sny sú posledné slovo. Odpoveď znie: začnite snívať. Snívajte o všetkom. Pripomína mi to tú krásnu pieseň: "Nel blu dipinto di blu, felice di stare lassù". Snívať takto, bez hanby, bez hanby. Snívanie. Snívanie je to slovo. A brániť sny tak, ako sa bránia deti. Je ťažké to pochopiť, ale ľahké to precítiť: keď máte sen, niečo, čo neviete vysloviť, ale strážiť a brániť, aby vám ho každodenný zvyk nevzal. Otvorte sa horizontom, ktoré sú proti uzavretosti. Uzávery nepoznajú horizonty, sny áno! Snívať a brať sny starším ľuďom. Noste na sebe starších a ich sny. Pokračujte v týchto starších ľuďoch, v ich snoch; nepočúvajte ich, nezaznamenávajú ich a potom nepovedzte: "Teraz sa poďme baviť". Nie. Noste ich so sebou. Sen, ktorý sme dostali od staršieho, je bremeno, jeho pokračovanie stojí peniaze. Je to zodpovednosť: musíme ich niesť ďalej.

Existuje ikona, ktorá pochádza z kláštora Bose a volá sa "Sväté prijímanie", je to mladý mních, ktorý pokračuje so starším človekom, pokračuje so snami staršieho človeka, a nie je to ľahké, vidíte, že v tom bojuje. V tomto krásnom obraze vidíme mladého muža, ktorý dokázal vziať na seba sny starších ľudí a niesť ich ďalej, aby priniesli ovocie. Možno to bude inšpirácia. Nemôžete na seba vziať všetkých starších ľudí, ale ich sny áno, a posunúť ich ďalej, vziať ich, to vám urobí dobre. Nielen ich počúvajte, zapisujte si ich, nie: vezmite si ich a predložte ich. A to mení tvoje srdce, vďaka tomu rastieš, vďaka tomu dozrievaš. Ide o dozrievanie staršieho človeka.

Vo svojich snoch vám tiež povedia, čo v živote dokázali; povedia vám o svojich chybách, neúspechoch, úspechoch, povedia vám to. Vezmite si ho. Využite všetky tieto životné skúsenosti a

choďte ďalej. To je východiskový bod. "Čo by ste odkázali mladým ľuďom, ktorí chcú mať v živote dôveru?": "Prevezmite na seba sny starších a pokračujte v nich. To vás urobí zrelými. (Porov. Dialóg Svätého Otca Františka s mladými a starými, Rím, 23. október 2018)

Niečo vám poviem: keď som prišiel, v prvý deň bola na ulici pani v klobúku, stará pani, babička; stála tam pri plote, okolo ktorého som prechádzal, a mala nápis: "Aj my, babičky, môžeme byť hlučné!". Dodala: "Múdro." Pridajte sa k starým rodičom a robte "hluk", bude to ostrý hluk, brilantný hluk! Nebojte sa, choďte a porozprávajte sa. Tá pani sa mi zdala stará a spýtal som sa na jej vek: bola o 14 rokov mladšia ako ja. Aká škoda! (Porov. Stretnutie s dobrovoľníkmi SDM 2019, Panama, 27. január 2019)

Ak si spomenieme na naše najpodstatnejšie stretnutie s Pánom, uvedomíme si, že nevzniklo ako súkromná záležitosť medzi nami a Bohom. Nie, rozvíja sa vo veriacom ľuďe, po boku mnohých bratov a sestier, v konkrétnych časoch a na konkrétnych miestach. Hovorí nám to Evanjelium, ukazujúc, ako sa stretnutie uskutočňuje uprostred Božieho ľudu, v jeho konkrétnej histórii, v jeho živých tradíciách: v chráme, podľa Zákona, v atmosfére prorocstva, s mladými i starými ľuďmi pospolu (porov. Lk 2, 25-28.34). Tak aj zasvätený život: rozvíja sa a prekvitá v Cirkvi; ak sa izoluje, vädne. Dozrieva vtedy, keď mladí a seniori kráčajú spoločne, keď mladí znovu objavujú korene a seniori prijímajú ovocie. Naopak k stagnácii dochádza, keď kráčame osamote, keď zostávame pripútaní k minulosti alebo sa vrháme vpred v snahe prežiť. (Porov. Homília, XXIII. Svetový deň zasväteného života Rím, 2. február 2019)

Starší ľudia by na sociálnej úrovni nemali byť považovaní za príťaž, ale za to, čím skutočne sú, teda za zdroj a bohatstvo. Sú pamäťou národa! Svedčí o tom ich príspevok k dobrovoľníckej práci, ktorá je vzácnou príležitosťou zakúsiť rozmer bezodplatnosti. Starší ľudia v dobrom zdravotnom stave môžu venovať niekoľko hodín svojho času starostlivosti o ľudí v núdzi, čím obohatia aj seba. (...)

A tak sa dostávame k druhému aspektu: staroba ako obdobie dialógu. Budúcnosť národa nevyhnutne predpokladá dialóg a stretnutie medzi staršími a mladými, aby sa vybudovala spoločnosť, ktorá bude spravodlivejšia, krajšia, jednotnejšia a kresťanskejšia. Mladí ľudia sú silou ľudovej cesty a starší ľudia túto silu oživujú pamäťou a múdrosťou. Staroba je časom milosti, v ktorom Pán obnovuje svoje povolanie k nám: volá nás, aby sme zachovávali a odovzdávali vieru, volá

nás, aby sme sa modlili, najmä aby sme sa prihovárali; volá nás, aby sme boli nablízku tým, ktorí to potrebujú. Starší ľudia, starí rodičia, majú jedinečnú a zvláštnu schopnosť pochopiť najproblematickejšie situácie. A keď sa modlia za tieto situácie, ich modlitba je silná, je mocná! Starí rodičia, ktorí dostali požehnanie vidieť deti (porov. Ž 128, 6), sú poverení veľkou úlohou: odovzdávať ďalej životné skúsenosti, dejiny rodiny, spoločenstva, národa. (Porov. Príhovor členom Národného združenia starších pracovníkov, Rím, 2. február 2019)

16. No zároveň sa mladým odporúča: „Podriaďujte sa starším“ (1 Pt 5, 5). Biblia nás stále povzbudzuje, aby sme mali veľkú úctu voči starým, pretože majú dedičstvo skúsenosti, zažili úspechy aj zlyhania, radosti a veľké bolesti života, nádeje a sklamanie, a v tichu srdca si uchovávajú mnohé príbehy, ktoré nám môžu pomôcť nepomýliť sa a nenechať sa oklamať falošnými preludmi. Slovo múdreho starca pozýva rešpektovať isté hranice a dokázať sa v správnej chvíli ovládať: „Povzbudzuj mladíkov, aby boli triezvi“ (Tít 2, 6). Nie je dobré upadnúť do kultu mladosti alebo do mladického postoja pohrdania ostatnými pre ich roky alebo preto, že patria do inej generácie. Ježiš hovoril, že múdry vie vynášať zo svojho pokladu veci nové i staré (porov. Mt 13, 52). Múdry mladý človek sa otvára budúcnosti, ale vždy je schopný uplatniť niečo zo skúsenosti iných.

187. Na synode zaznelo, že „mladí sú zameraní na budúcnosť a čelia životu s energiou a dynamizmom. No [...] niekedy majú tendenciu neprikladať veľkú váhu pamäti minulosti, z ktorej pochádzajú, zvlášť veľkým darom, ktoré pochádzajú od ich rodičov, starých rodičov a z kultúrnej skúsenosti spoločnosti, v ktorej žijú. Pomáhať mladým objaviť živé bohatstvo minulosti, urobiť si z nej pamäť a vedieť ju využiť pri svojich rozhodnutiach a možnostiach je skutočným skutkom lásky k nim vzhľadom na ich rast a rozhodnutia, ktoré sú povolaní vykonať“.

188. Božie slovo odporúča nestrácať kontakt so starými ľuďmi, aby sme mohli prijať ich skúsenosť: „Do zástupu skúsených starcov postav sa a s (celým) srdcom sa oddaj ich múdrosti. [...] Ak uzrieš rozumného muža, už za rána choď k nemu a tvoja noha nech otiera schody, ktoré vedú k jeho dverám“ (Sir 6, 35 – 36). Dlhé roky, ktoré prežili, a všetko, čo sa im v živote prihodilo, nás majú priviesť k tomu, aby sme na nich hľadeli s úctou: „Pred šedivou hlavou vstaň“ (Lv 19, 32), pretože „ozdobou mladých je ich moc, okrasou starcov sú ich šediny“ (Prís 20, 29).

192. V Joelovom prorocke nachádzame slová, ktoré nám veľmi pekne pomôžu pochopiť túto vetu. Hovorí: „Potom vylejem svojho ducha na každé telo a budú prorokovať vaši synovia i vaše dcéry; vaši starci budú mávať sny a vaši mládenci budú mať videnia“ (Joel 3, 1; porov. Sk 2, 17). Ak sa mladí aj starí otvoria Duchu Svätému, spolu utvoria zázračnú kombináciu. Starí majú sny a mladí majú videnia. Ako sa tieto dve veci navzájom dopĺňajú?

193. Starí majú sny utkané zo spomienok, z obrazov prežitých vecí, poznačených skúsenosťou a rokmi. Ak sa mladí zakorenia v snoch starých, preniknú do budúcnosti, budú mať videnia, ktoré im rozšíria horizont a ukážu im nové cesty. Ale ak starí nemajú sny, mladí nebudú jasne vidieť horizont.

194. Je krásne nachádzať medzi vecami, čo naši rodičia zachovali, nejakú spomienku, ktorá nám umožní predstaviť si, o čom snivali pre nás naši starí otcovia a naše staré mamy. Skôr ako sa ľudská bytosť narodí, dostáva od svojich starých rodičov ako dar požehnanie sna plného lásky a nádeje: dar lepšieho života. A ak by ho nemala od niektorého zo starých rodičov, určite o ňom snival a tešil sa kvôli nemu niektorý prastarý rodič, keď rozjímal nad kolískou svojich detí a neskôr svojich vnúčat. Úplne prvý sen, stvoriteľský sen Boha, nášho Otca, predchádza a sprevádza život všetkých jeho detí. Spomienka na toto požehnanie, ktorá prechádza z generácie na generáciu, je vzácnym dedičstvom, ktoré si máme zachovať živé, aby sme ho zasa my mohli odovzdať ďalej.

195. Preto je dobré počúvať dlhé rozprávania starých, ktoré sa niekedy zdajú mytologické, trochu bizarné – sú to sny starých ľudí –, ale často sú plné vzácnnej skúsenosti, výrečných symbolov, skrytých posolstiev. Tieto rozprávania si vyžadujú čas a je potrebné, aby sme sa nezištne disponovali počúvať ich a pochopiť, pretože sú dlhšie ako naše odkazy posielané cez sociálne siete. Musíme akceptovať, že múdrosť, ktorú potrebujeme pre život, nemožno uzavrieť do hraníc, aké kladú súčasné zdroje komunikácie.

197. Čo môžeme dať mladým my starí? „Dnešným mladým, ktorí žijú v zmesi heroických ambícií a neistôt, môžeme pripomenúť, že život bez lásky je život sterilný.“¹⁰⁶ Čo im môžeme povedať? „Bojazlivým mladým môžeme povedať, že strach z budúcnosti možno prekonať.“ Čo ich môžeme naučiť? „Mladých, ktorí sa príliš starajú o seba, môžeme poučiť, že väčšiu radosť pocítíme, keď dávame, ako keď dostávame, a že láska sa nedokazuje len slovami, ale aj skutkami.“

199. Ak mladí aj starí kráčame spolu, môžeme byť pevne zakorenení v prítomnosti a z tejto pozície pozeráť do minulosti aj do budúcnosti. Pozeráť sa do minulosti, aby sme sa poučili z dejín a uzdravili staré rany, ktoré nás ešte stále znepokojujú. Pozeráť sa do budúcnosti, aby sme živilí nadšenie, dali vyklíčiť snom, vzbudili proroctvá, nechali prevltať nádeje. Takto spoločne sa budeme môcť učiť jedni od druhých, zohrievať srdcia, inšpirovať svoje mysle svetlom evanjelia a dodávať novú silu svojim rukám.

201. Na synode jeden z mladých audítorov, pochádzajúci z ostrovov Samoa, povedal, že Cirkev je člín, v ktorom starí pomáhajú udržať smer na základe postavenia hviezd, a mladí rýchlo veslujú a predstavujú si, čo ich čaká. Nedajme sa zviazať na scestie ani mladými, ktorí si myslia, že dospeli sú minulosťou, ktorá sa už neráta, už je prekonaná, ani dospelými, ktorí si myslia, že vždy vedia, ako by

sa mali mladí správať. Nasadnime radšej všetci do toho istého člna a spolu hľadáme lepší svet za stále nového pôsobenia Ducha Svätého. (Porov. Apoštolská exhortácia *Chritus vivit*, 25. marec 2019)

Je krásne myslieť na to, ako môžu byť starí rodičia príkladom pre mladých ľudí a ukazovať im, ako kráčať po ceste modlitby. Múdrosť starších ľudí, ich skúsenosti a schopnosť "uvažovať" srdcom. Nieкто by mohol povedať: "Ale, otče, my uvažujeme hlavou!". Nie, to nie je pravda: človek uvažuje hlavou a srdcom, je to schopnosť, ktorú musíme rozvíjať. Schopnosť uvažovať srdcom. A tieto skúsenosti starších ľudí sú vzácnym učením pre osvojenie si plodnej metodiky v modlitbe príhovoru. (Porov. Príhovor členom medzinárodného stretnutia pápežskej svetovej modlitbovej siete, Vatikán, 28. jun 2019)

Drahí bratia a sestry

Srdečne vás vítam, účastníkov prvého medzinárodného kongresu o pastorácii starších ľudí - "Bohatstvo rokov" - organizovaného Dikastériom pre laikov, rodinu a život, a ďakujem kardinálovi Farrellovi za jeho milé slová.

"Bohatstvo rokov" je bohatstvo osôb, každého jedného človeka, ktorý má za sebou toľko rokov života, skúseností a histórie. Je to vzácny poklad, ktorý sa formuje na ceste životom každého muža a ženy bez ohľadu na ich pôvod, pôvod, ekonomické alebo sociálne podmienky. Lebo život je dar, a keď je dlhý, je to privilegium pre seba i pre iných. Vždy, vždy je to tak.

V 21. storočí sa staroba stala jedným z charakteristických znakov ľudstva. V priebehu niekoľkých desaťročí sa populačná pyramída, ktorá kedysi spočívala na veľkom počte detí a mladých ľudí a mala na svojom vrchole niekoľko starých ľudí, obrátila. Kedysi mohli starší ľudia obývať malý štát, dnes by mohli obývať celý kontinent. V tomto zmysle je veľká prítomnosť starších ľudí novinkou pre každé sociálne a geografické prostredie na svete. Okrem toho, staroba dnes zodpovedá rôznym obdobiam života: pre mnohých je to vek, keď sa končí produktívna práca, ubúdajú sily a objavujú sa príznaky choroby, potreby pomoci a sociálnej izolácie; pre mnohých je to však začiatok dlhého obdobia psychofyzickej pohody a oslobodenia od pracovných povinností.

Ako by sme mali prežiť tieto roky v oboch situáciách? Aký význam by mala mať táto etapa života, ktorá môže byť pre mnohých dlhá? Sociálna dezorientácia a v mnohých ohľadoch ľahostajnosť a odmietanie, ktoré naša spoločnosť prejavuje voči starším ľuďom, vyzývajú nielen Cirkev, ale všetkých k vážnemu zamysleniu, aby sa naučili chápať a oceňovať hodnotu staroby. Zatiaľ čo na jednej strane musia štáty čeliť novej demografickej situácii v hospodárskej oblasti, na druhej

strane občianska spoločnosť potrebuje hodnoty a významy pre tretí a štvrtý vek. A tu je predovšetkým prínos cirkevného spoločenstva.

Z tohto dôvodu som so záujmom privítal iniciatívu tejto konferencie, ktorá zamerala pozornosť na pastoraáciu starších ľudí a iniciovala zamyslenie sa nad dôsledkami viditeľnej prítomnosti starých rodičov v našich farnostiach a spoločnostiach. Prosím, aby to nezostalo ojedinelou iniciatívou, ale aby to bol začiatok cesty pastoračného prehlbovania a rozlišovania. Musíme zmeniť svoje pastoračné návyky, aby sme vedeli reagovať na prítomnosť toľkých starších ľudí v rodinách a spoločenstvách.

V Biblii je dlhovekosť požehnaním. Konfrontuje nás s našou krehkosťou, s našou závislosťou jeden od druhého, s našimi rodinnými a komunitnými väzbami a predovšetkým s našim božským synovstvom. Tým, že nám Boh Otec udeľuje starobu, dáva nám čas, aby sme ho hlbšie spoznali, aby sme sa s ním zblížili, aby sme stále viac vstupovali do jeho srdca a odovzdávali sa mu. Je to čas, keď sa máme pripraviť na to, aby sme s dôverou ako deti definitívne odovzdali svojho ducha do jeho rúk. Je to však aj čas obnovennej plodnosti. "V starobe ešte prinesú ovocie," hovorí Žalmista (Ž 91, 15). Boží plán spásy sa v skutočnosti uskutočňuje aj v chudobe slabých, neplodných a bezmocných tiel. Z neplodného Iona Sáro a zo storočného tela Abraháma sa zrodil vyvolený národ (porov. Rim 4, 18-20). Z Alžbety a starého Zachariáša sa narodil Ján Krstiteľ. Starší človek, aj keď je slabý, sa môže stať nástrojom dejín spásy.

Cirkev, vedomá si tejto nezastupiteľnej úlohy starších ľudí, sa stáva miestom, kde sú generácie povolané zdieľať Boží plán lásky vo vzťahu vzájomnej výmeny darov Ducha Svätého. Toto medzigeneračné zdieľanie nás núti zmeniť náš pohľad na starších ľudí, aby sme sa naučili pozeráť do budúcnosti spolu s nimi.

Keď myslíme na starších ľudí a hovoríme o nich, o to viac v pastoračnom rozmere, musíme sa naučiť trochu modifikovať časy slovíes. Nie je tu len minulý čas, akoby za staršími ľuďmi bol len život a zatuchnutý archív. Nie. Pán s nimi môže a chce písať nové stránky, stránky svätosti, služby, modlitby... Dnes by som vám chcel povedať, že starší ľudia sú tiež prítomnosťou a budúcnosťou Cirkvi. Áno, aj oni sú budúcnosťou Cirkvi, ktorá spolu s mladými ľuďmi prorokuje a sníva! Preto je veľmi dôležité, aby sa starší ľudia a mladí ľudia navzájom rozprávali.

Proroctvo starších ľudí sa naplní, keď svetlo evanjelia naplno vstúpi do ich života; keď ako Simeon a Anna vezmú Ježiša do náručia a ohlasujú revolúciu nehy, dobrú správu o tom, ktorý prišiel na svet, aby priniesol svetlo Otca. Preto vás prosím, aby ste nešetrili pri ohlasovaní evanjelia starým rodičom a starším ľuďom. Vyjdite im v ústrety s úsmevom na tvári a s evanjeliom v rukách. Vyjdite do ulíc svojich farností a vyhľadajte starších ľudí, ktorí žijú osamelo. Staroba nie je choroba, je to

výsada! Osamelosť môže byť choroba, ale vďaka láske, blízkosti a duchovnej úteche ju môžeme vyliečiť.

Boh má všade na svete veľkú populáciu starých rodičov. V súčasnosti, v sekularizovaných spoločnostiach mnohých krajín, súčasné generácie rodičov väčšinou nemajú takú kresťanskú formáciu a živú vieru, ktorú by starí rodičia mohli odovzdať svojim vnúčatám. Sú nenahraditeľným článkom pri výchove detí a mladých ľudí vo viere. Musíme si zvyknúť začleniť ich do nášho pastoračného horizontu a neepisodicky ich považovať za jednu z dôležitých zložiek našich spoločenstiev. Nie sú to len ľudia, ktorým máme pomáhať a chrániť ich život, ale môžu byť aktérmi evanjelizačnej pastoračnej služby, privilegovanými svedkami vernej Božej lásky.

Preto ďakujem všetkým, ktorí venujú svoje pastoračné sily starým rodičom a starším ľuďom. Dobre viem, že vaša angažovanosť a vaše úvahy sa rodia z vášho konkrétneho priateľstva s mnohými staršími ľuďmi. Dúfam, že to, čo je dnes citlivosťou niekoľkých ľudí, sa stane dedičstvom každého cirkevného spoločenstva. Nebojte sa, chopte sa iniciatívy, pomôžte svojim biskupom a diecézám podporovať pastoračnú službu starším ľuďom a spoluprácu s nimi. Nenechajte sa odradiť, choďte vpred! V tejto práci vás bude naďalej sprevádzať Dikastérium pre laikov, rodinu a život.

Aj ja vás sprevádzam svojou modlitbou a požehnaním. A vy sa, prosím, nezabudnite ku mne modliť. Ďakujem! (Príhovor účastníkom medzinárodného kongresu pastoračnej starostlivosti starších ľudí na tému „Bohatstvo rokov“, 31. január 2020)

"Chcel by som, aby sme sa dnes modlili za starších ľudí, ktorí v tejto chvíli trpia zvláštnym spôsobom, s veľmi veľkou vnútornou osamelosťou a niekedy s veľkým strachom. Prosme Pána, aby bol nablízku našim starým rodičom, našim babičkám, všetkým starším ľuďom a aby im dal silu. Dali nám múdrosť, život, históriu. Aj my sme im blízki modlitbou". (Porov. Svätá omša z Domu sv. Marty, 17. marec 2020)

„Drahí bratia a sestry, na spomienku sv. Joachima a Anny, Ježišových „starých rodičov“, by som chcel pozvať mladých, aby prejavili láskavú pozornosť starým ľuďom, zvlášť tým osamelejším, ktorí sú doma alebo v rozličných zariadeniach, tým, ktorí sa už mnoho mesiacov nevidávajú so svojimi drahými.

Drahí mladí, každý z týchto starkých je vaším dedkom či babkou! Nenechajte ich samých! Využite fantáziu lásky, cez telefonáty, videohovory, esemesky, vypočujte ich, a tam, kde sa to s ohľadom na zdravotné normy dá, choďte ich aj navštíviť.

Venujte im objatie. Oni sú vaše korene. Strom oddelený od koreňov nerastie, nekvitne a nedáva plody. Preto je dôležitý kontakt a spojenie s vašimi koreňmi. „To čo má strom v korune, pochádza z toho, čo má pod zemou“, hovorí jeden básnik mojej domoviny. Preto vás pozývam dať veľký potlesk našim starým rodičom, všetci!“ (Porov. Anjel Pána, 26 júl 2020)

„Pozajtra, 2. februára, budeme sláviť sviatok Obetovania Pána v chráme, keď Simeon a Anna, obaja vo vysokom veku, osvietení Duchom Svätým rozpoznali v Ježišovi Mesiáša. Duch Svätý vnuká i dnes starým ľuďom myšlienky a slová múdrosti: ich hlas je vzácny, pretože spieva chvály Bohu a udržiava korene národov.

Oni nám pripomínajú, že staroba je dar a že starí rodičia sú ohnivkom spojenia medzi generáciami, aby odovzdávali mladým skúsenosť života a viery. Na starých rodičov sa často zabúda, a takto zabúdame na odovzdávanie bohatstva spočívajúceho v uchovávaní koreňov.

Preto som sa rozhodol ustanoviť Svetový deň starých rodičov a seniorov, ktorý sa bude sláviť v celej Cirkvi každoročne vo štvrtú nedeľu júla, v blízkosti spomienky na sv. Joachima a Annu, Ježišových „starých rodičov“.

Je dôležité, aby sa starí rodičia stretali s vnúčatami a vnúčatá so starými rodičmi, pretože – ako hovorí prorok Joel – starci pred vnúčatami budú mávať sny, veľké túžby, a mladí, posilňovaní starými rodičmi, budú kráčať vpred a prorokovať. A práve 2. februára je sviatok stretnutia starých rodičov s vnukmi.“ (Porov. Anjel Pána, 31. január 2021)